

§ 2-5 Rett til individuell plan

Lovtekst

Helsedirektoratets kommentarer

Bestemmelsen gir pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester rett til å få utarbeidet en individuell plan.

Nærmere regler om hvem som skal utarbeide planen og hvordan ulike deler av helse- og omsorgstjenesten skal samarbeide, er tatt inn i blant annet [helse- og omsorgstjenesteloven \(hol.\) § 7-1](#), [spesialisthelsetjenesteloven \(sphl.\) § 2-5](#) og [psykisk helsevernloven \(phvl.\) § 4-1](#).

I tillegg til disse lovbestemmelsene er det gitt nærmere bestemmelser i [forskrift om individuell plan ved ytelse av velferdstjenester](#). Forskriften gjelder både for individuell plan etter [pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5](#), [spesialisthelsetjenesteloven § 2-5](#), [helse- og omsorgstjenesteloven § 7-1](#), [psykisk helsevernloven § 4-1](#), [sosialtjenesteloven §§ 28 og 33](#), [NAV-loven § 15](#) og [barnevernsloven § 15-9](#).

Pasienten og brukeren har rett til å delta i arbeidet med sin individuelle plan, og det skal legges til rette for dette. Det skal ikke utarbeides individuell plan uten at pasienten har samtykket til dette. Hvis pasienten ikke har samtykkekompetanse, må samtykke innhentes fra den som har kompetanse til å samtykke på vegne av pasienten.

Pasient, bruker eller dennes representant som mener at retten til individuell plan etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5 ikke er oppfylt, kan klage til statsforvalteren etter [§ 7-2](#). Les mer om klagereglene i [Helsedirektoratets rundskriv til pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 7](#).

Dersom en pasient eller bruker har behov for tilbud både etter helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven eller psykisk helsevernloven, skal kommunen sørge for at det blir utarbeidet en individuell plan, og at planarbeidet koordineres, jf. [hol. § 7-1 andre ledd](#).

Kommuner og helseforetak skal ha en koordinerende enhet som skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan etter [hol. § 7-1](#) og [sphl. § 2-5](#). Dette følger av [hol. § 7-3](#) og [sphl. § 2-5 b](#).

Helsepersonell skal snarest mulig gi melding om pasienters og brukeres behov for individuell plan, jf. [helsepersonelloven § 38 a](#). Videre har helsepersonell plikt til å delta i arbeidet med individuell plan når en pasient eller bruker har rett til slik plan etter [pbl. § 2-5](#). Dette følger av [helsepersonelloven § 4 andre ledd siste punktum](#).

Hensikten med individuell plan

- Individuell plan skal bidra til at du får et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud. Samfunnet skal sikre at det til enhver tid er én person – en koordinator – som har hovedansvaret for å følge opp deg som tjenestemottaker.
- Planen skal skape klarhet for tjenestemottakeren, avklare ansvarsforhold og danne grunnlag for vedtak om tjenester fra det offentlige. Videre skal det foretas en vurdering og settes i verk tiltak som kan bidra til at bistanden blir koordinert.
- Planen skal bidra til å styrke samhandlingen mellom deg, eventuelle pårørende og tjenesteytere innen et forvaltningsnivå eller på tvers av forvaltningsnivåene.

De ulike aktørene har plikt til å samarbeide

Individuell plan er tjenestemottakerens plan. Det betyr at det er dine mål som skal være utgangspunktet for prosessen. Som bruker har du rett til og oppfordres til å være med på å utrede behovet for tjenester, ønsker og mål i hverdagen og framtiden. Den delen av kommunen eller helseforetaket som brukeren henvender seg til, har en selvstendig plikt til å sørge for at arbeidet med planen settes i gang. Hvis du har behov for tjenester fra andre tjenesteytere eller etater, har også disse en plikt til å samarbeide.

Koordinator uten individuell plan

- Kommunen skal tilby koordinator også for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester som takker nei til individuell plan.
- Spesialisthelsetjenesten skal tilby koordinator til pasienter med behov for komplekse eller langvarig og koordinerte tjenester. Koordinator i spesialisthelsetjenesten erstatter den tidligere ordningen med pasientansvarlig lege.
- Hvis du har behov for langvarige og koordinerte helse-, omsorg- og sosialtjenester, har du rett til å få utarbeidet en individuell plan hvis du selv ønsker det.

Det er helse- og omsorgstjenesten i kommunene, helseforetaket og kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen (Nav) som skal sørge for at pasienter og brukere får oppfylt retten til individuell plan. Dersom du har behov for tjenester fra både kommunen og spesialisthelsetjenesten, er det kommunen som skal sørge for at planen blir utarbeidet og koordinere arbeidet.